

Vyšetrenie glykémie pomocou glukomera

Vyšetrenie hladiny glykémie sa používa v rámci základného biochemického vyšetrenia pri preventívnych prehliadkach ako aj v rámci skríningu metabolických porúch (najmä diabetes mellitus), ale aj iných chronických ochorení.

Diabetes mellitus (DM) je chronický metabolický syndróm porušeného metabolizmu glukózy z dôvodu absolútnej poruchy (t.j. z nedostatočnej tvorby inzulínu = DM I. typu) alebo relatívnej poruchy (t.j. inzulínovej rezistencie = DM II. typu) sekrécie inzulínu. Porucha metabolizmu sacharidov, tukov i proteínov vedie k vývoju závažných chronických mikrovaskulárnych (retinopatia – postihnutie zraku, nefropatia – postihnutie obličiek, neuropatia – postihnutie nervového systému) a makrovaskulárnych komplikácií (ischemická choroba srdca, mozgu a dolných končatín), ktoré môžu vyústiť do infarktu myokardu, cievnej mozgovej príhody, slepoty, zlyhania obličiek, či amputácie dolných končatín.

Najdôležitejším parametrom na posúdenie metabolizmu glukózy (glykemického statusu) je hodnota **glykémie** vo venóznej krvi. Kým pri bazálnej glykémii (t.j. nalačno) je hodnota glukózy vo venóznej a kapilárnej krvi porovnateľná, postprandiálna hodnota (t.j. po jedle) v kapilárnej krvi je zvyčajne o niečo vyššia ako vo venóznej krvi.

Hodnotenie glykémie v kapilárnej krvi sa často používa na domáce monitorovanie hladín glukózy u diabetikov, a to najmä u diabetikov liečených inzulínom. Vyšetrenie glykémie pomocou elektronického glukomera je jednoduché a rýchle a umožňuje priebežnú kontrolu glykémie medzi jednotlivými kontrolami u diabetológa.

Približne tretinu pacientov s porušeným metabolizmom glukózy nie je možné diagnostikovať len na základe glykémie nalačno, ale napr. aj pomocou **orálneho glukózotolerančného testu (oGTT)**. Pre správne vykonanie oGTT testu je potrebné dodržať niektoré podmienky: pacient sa 3 dni pred oGTT testom stravuje normálne (t.j. s prívodom sacharidov aspoň 150 g denne), má zvyčajnú fyzickú záťaž, 8-14 hodín pred oGTT testom je pacient nalačno s neobmedzeným prívodom vody, počas testu by nemal fajčiť a mal by sedieť, oGTT test sa nerobí u pacientov s akútnym ochorením, poruchami vstrebávania, v stresovej situácii ani počas menštruácie. Pred podaním glukózy sa robí vyšetrenie glykémie nalačno. Potom pacient vypije 75 g bezvodkej glukózy rozpustenej v 250-300 ml vody počas 5 minút. U detí sa podáva 1,75 g glukózy na 1 kg telesnej hmotnosti, ale nie viac ako 75 g. Po uplynutí 2 hodín od začiatku pitia glukózy sa znova urobí vyšetrenie glykémie a podľa výsledku sa určí normálna tolerancia glukózy, porucha tolerancie glukózy alebo diabetes mellitus (viď Tab. 1).

Materiál a pomôcky

Diagnostické prúžky na stanovenie glykémie, elektronický glukomer (Accu Chek Active, Roche), pomôcky na odber kapilárnej krvi, bezvodá glukóza pre oGTT test (75 g).

Postup

Po očistení bruška 4. prsta tampónom s dezinfekčným roztokom odoberieme 1 kvapku kapilárnej krvi na diagnostický prúžok na stanovenie glykémie. Vložíme prúžok do glukomera a o niekoľko sekúnd odčítame hodnotu glykémie nalačno. Potom študent vypije 75 g glukózy rozpustenej v 250-300 ml vody počas 5 minút a presne o 2 hodiny odoberiem druhú vzorku krvi a odmeriame hodnotu glykémie. Porovnáme s diagnostickými kritériami v Tab. 1.

Tab. 1. Diagnostické kritériá pre poruchy glykémie

	Normálne hodnoty	Hraničná glykémia nalačno	Porucha tolerancie glukózy	Diabetes mellitus
Glykémia nalačno	<6,1 mmol/l	6,1-6,9 mmol/l	<7,0 mmol/l	≥7,0 mmol/l
Glykémia na konci 2. hodiny po záťaži oGTT	<7,8 mmol/l	<7,8 mmol/l	7,8-11,1 mmol/l	≥11,1 mmol/l